

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษา เป็นเครื่องมือสำคัญที่มนุษย์ใช้ในการติดต่อสื่อสารเพื่อการสื่อความหมาย การทำความเข้าใจซึ่งกันและกัน การถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก ทักษะคติ ตลอดจนความต้องการของแต่ละบุคคล ล้วนต้องอาศัยภาษาเป็นสื่อกลางทั้งสิ้น ภาษาจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมมนุษย์ตลอดมา

เนื่องจากภาษาเป็นสิ่งที่มีคุณค่าสำหรับสังคมมนุษย์ นักมานุษยวิทยาได้จัดภาษาให้เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม เพราะภาษา มีความเป็นระบบ เป็นสิ่งที่ถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปยังคนอีกรุ่นหนึ่ง เป็นสิ่งที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ และเป็นที่ยอมรับโดยสมาชิกของสังคมนั้น ๆ

ภาษาแต่ละภาษาจะมีผู้พูดที่อยู่รวมกันเป็นกลุ่ม ในสถานที่แห่งใดแห่งหนึ่ง เราเรียกกลุ่มคนหรือชุมชนที่ประกอบไปด้วยคนที่พูดภาษาเดียวกันเหล่านี้ว่า ชุมชนภาษา ซึ่งประเทศแต่ละประเทศถือว่าเป็นหนึ่งชุมชนภาษาและภายในแต่ละชุมชนภาษาหรือแต่ละประเทศอาจจะมีภาวะหลายภาษา (multilingualism) อันเนื่องมาจากสมาชิกในชุมชนนั้นๆ มีความรู้ความสามารถในการพูดมากกว่าหนึ่งภาษาได้ ดังเช่น ประเทศไทย แม้จะยอมรับกันว่าประเทศไทยประกอบด้วยคนที่พูดภาษาไทย แต่ตามความเป็นจริงแล้ว มีคนไทยบางกลุ่มที่พูดภาษาอื่นได้ด้วย เช่น ใน 4 จังหวัดภาคใต้ของประเทศไทย ได้แก่ สตูล ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส มีภาษาที่ใช้นอกจากภาษาไทย คือ ภาษามลายู(มลายู) ซึ่งต่างจากจังหวัดอื่นๆ ในประเทศไทย นอกจากนี้ในบางอำเภอของจังหวัดศรีสะเกษและบุรีรัมย์ ก็มีประชากรที่ใช้ภาษาเขมรเป็นหลัก ทั้งยังใช้ภาษาไทยกับภาษาอีสานได้อีกด้วย ชุมชนที่พูดภาษามลายู (มลายู) และเขมรเหล่านี้ อาจถือได้ว่าเป็นชุมชนย่อยในชุมชนภาษาใหญ่ คือ ประเทศไทย (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ ,2542)

จากการศึกษาของ Cohen (1991อ้างถึงใน Boosbong,1998) กล่าวถึงความหลากหลายของภาษาพูดที่ใช้อยู่ในประเทศไทยว่า หากพิจารณาการใช้ภาษาของประชากรไทยทั่วประเทศ จะพบว่า 83% ของประชากรทั้งหมดพูดภาษาตระกูลไต นั่นคือ 25% จะพูดภาษาประจำชาติไทย (ภาษาไทยกลาง)31% พูดภาษาไทยถิ่นลาว 20% พูดภาษาไทยถิ่นเหนือ และ 7% พูดภาษาไทยถิ่นของชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ 16 ภาษา ส่วนที่เหลือ 17% พูดภาษาที่มาจากภาษาตระกูลอื่น เช่น ภาษาม้ง ภาษามลายู(มลายู) ภาษาเขมร ภาษาจีน ภาษาเวียดนาม และภาษาอินเดีย

จากการศึกษาดังกล่าว บ่งบอกถึงความเป็นชุมชนภาษาใหญ่ของประเทศไทยที่ประกอบไปด้วยชุมชนย่อยซึ่งใช้ภาษาพูดแตกต่างกันมากมายหลายภาษา ดังนั้น เพื่อการสื่อความเข้าใจที่ตรงกันของคนไทยที่อาศัยอยู่ในทุกภาคทุกภาษาของประเทศ จึงจำเป็นต้องมีภาษากลางที่ใช้สื่อสารได้กับทุกชุมชนภาษา ซึ่งภาษาที่เป็นสื่อกลางของคนในชาติไทย ก็คือ ภาษาไทยกลาง ด้วยเหตุนี้เยาวชนที่อยู่ในชุมชนย่อยดังกล่าว จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้ภาษาไทยกลาง เพื่อใช้ในการสื่อสารและการเรียนรู้หนังสือในโรงเรียน พวกเขาเหล่านี้จึงเป็นเด็กสองภาษาที่ต้องเรียนรู้ภาษาไทยกลางเป็นภาษาที่สอง ควบคู่กับการใช้ภาษาที่หนึ่ง หรือภาษาแม่ในการดำรงชีวิตประจำวัน

เนื่องจากการใช้ภาษาที่แตกต่างกันของคนไทยในท้องถิ่นต่าง ๆ จึงทำให้การเรียนรู้ภาษาไทยกลางในยุคสมัยหนึ่ง กลายเป็นวิธีการในการสร้างความเป็นหนึ่งของคนในชาติและการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนก็มุ่งที่จะส่งเสริมพัฒนาการเฉพาะภาษาไทยกลางเพื่อใช้ในการสื่อสาร ส่วนการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาที่หนึ่งของเด็กนั้นมิได้อยู่ในหลักสูตร หรือในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนแต่อย่างใด จากความแตกต่างในการให้ความสำคัญแก่ภาษาที่หนึ่งและภาษาที่สองจึงก่อให้เกิดปัญหาการจัดการศึกษาขึ้น โดยเฉพาะในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่เป็นชาวไทยมุสลิม และนิยมใช้ภาษามลายูในชีวิตประจำวันนั้น มีปัญหาทั้งในการสื่อสารและการเรียนรู้ภาษาไทยกลาง เนื่องมาจากสาเหตุที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. ความเหนียวแน่นในการใช้ภาษามลายูในกลุ่มมุสลิมด้วยกัน
2. ความรู้สึกอายไม่กล้าพูด และกลัวพูดผิด
3. ความนิยมใช้ภาษามลายูเป็นสื่อในการสอนศาสนา

จากปัญหาดังกล่าว รัฐบาลได้ใช้ความพยายามและมาตรการต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหา ตัวอย่างเช่น การปรับปรุงโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามของเอกชนซึ่งแต่เดิมเรียกว่า โรงเรียนปอเนาะ มาเป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อมุ่งพัฒนาการใช้ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ การศึกษานอกระบบโรงเรียนรูปแบบต่าง ๆ รวมถึงโครงการชั้นเด็กเล็กที่จัดขึ้น เพื่อเตรียมเด็กที่พูดภาษาไทยไม่ได้ในระดับก่อนประถมศึกษาให้มีความพร้อมในการเรียนระดับประถมศึกษา เป็นต้น แต่ปัจจุบันปัญหาในการเรียนภาษาไทยกลางซึ่งเป็นภาษาที่สองของเด็กสองภาษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ก็ยังคงมีอยู่

จากสภาพวิถีชีวิตของชาวชนบทแต่เดิมที่อยู่ได้ด้วยตนเอง มีการพึ่งพาสิ่งแวดล้อมและพึ่งพาอาศัยกันและกันในเชิงเศรษฐกิจและสังคม วัฒนธรรมของชาวชนบทเหมาะสมกับวิถีชีวิตในถิ่นที่อยู่ของเขา เด็กในชนบทใช้ภาษาที่หนึ่งของตนเองในการสื่อความหมายซึ่งกันและกันในการอยู่ร่วมกันและการร่วมกับผู้อื่นในท้องถิ่นของตน เมื่อเด็กต้องจากบ้านมาโรงเรียนก็มักจะประสบปัญหาในการสื่อความหมายกับครูด้วยภาษาไทยกลาง เนื่องจากแตกต่างจากภาษาของตน

ที่ใช้อยู่ที่บ้าน ทำให้เกิดอุปสรรคทางภาษาในการจัดการเรียนการสอนแก่ครูและเด็กชั้น อุปสรรคปัญหาที่เกิดขึ้นแสดงให้เห็นว่าการเรียนการสอนในโรงเรียนยังไม่สามารถช่วยให้เด็กรู้จักและเข้าใจตนเองได้ และจากข้อสังเกตในการทดลองใช้รูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยตามวิถีไทย (2535) ซึ่งจัดทำโดยคณะผู้วิจัยของภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทิศนา แวมมณี และคณะ(2535) ได้ดำเนินการตามโครงการวิจัยแม่บทเรื่อง "การอบรมเลี้ยงดูเด็กตามวิถีไทย : รูปแบบสำหรับการศึกษาปฐมวัย" พบข้อสังเกต 3 ประการ ได้แก่

ประการแรก พัฒนาการของเด็กปฐมวัยในกลุ่มตัวอย่างที่ประเมินด้วยแบบวัดพัฒนาการเด็ก Thai Development Screening Test (TDST) ต่ำกว่าความสามารถที่สังเกตได้จากสถานการณ์จริง

ประการที่สอง เด็กที่เรียนรู้ภาษาไทยกลางในโรงเรียน มักไม่พูดในสถานการณ์ที่ต้องใช้ภาษาไทยกลาง แต่จะพูดได้คล่องถ้าได้ใช้ภาษาที่หนึ่ง

ประการที่สาม เด็กแสดงท่าทางคับข้องใจที่สื่อสารด้วยภาษาไทยกลางไม่ได้

ข้อสังเกตดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า ภาษาไทยกลางกลายเป็นอุปสรรคสกัดกั้นความสามารถทางการสื่อสารและการเรียนรู้ที่แท้จริงของเด็ก

นอกจากนี้ผลการวิจัยเกี่ยวกับภาษายังพบว่า การมีความรู้ด้านภาษาที่หลากหลายนั้นมีประโยชน์มาก และหากการศึกษาในโรงเรียนให้ความสำคัญเฉพาะภาษาไทยกลางซึ่งเป็นภาษาที่สองก็จะส่งผลให้ภาษาที่หนึ่งถูกละเลย การไม่ได้รับการพัฒนาทางภาษาอย่างเป็นระบบควบคู่กันไปจะก่อให้เกิดผลเสียต่อตัวเด็กโดยตรงดังที่ ธเนศวร์ เจริญเมือง (2538) ได้ศึกษาและกล่าวถึงข้อเสียที่เด็กจะได้รับจากสภาวะการณดังกล่าวว่า เป็นการทำลายโอกาสของเด็กที่จะเติบโตในสังคมภาษาและจะได้เรียนรู้ทั้งสองภาษาไปพร้อมๆ กัน ซึ่งสังคมที่มีคนพูดสองภาษาจะผลักดันให้เด็กต้องเรียนรู้ และเข้าใจทั้งสองภาษาไปโดยธรรมชาติ ทำให้เกิดการเรียนรู้ มีความเข้าใจ และความเคารพในวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน อันเป็นพื้นฐานที่ดีให้แก่เด็กที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต นอกจากนี้ ผลเสียที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ทำให้เด็กไม่ได้พัฒนาสมองในการเรียนรู้ความหลากหลายทางภาษา ทั้งที่ภาษาเป็นเครื่องมือการเรียนรู้โดยธรรมชาติ สภาวะดังกล่าวยังเป็นปัญหาที่ทำให้เด็กเกิดความล้มเหลวในการเรียนวิชาภาษาไทยของเด็กสองภาษาอีกด้วย

ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ โกวิท วรพิพัฒน์ (2536) ที่สรุปว่า ประมาณ 93% ของปัญหาที่ทำให้เด็กสองภาษาในภาคอีสาน และภาคใต้ เกิดความล้มเหลวในการเรียนวิชาภาษาไทย มีสาเหตุเนื่องมาจาก เด็กคุ้นเคยกับการใช้ภาษาที่หนึ่งในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันมากกว่าภาษาไทยกลางที่ครูใช้ในการสอน ทำให้เด็กไม่เข้าใจหลักการใช้ภาษาและคำศัพท์ต่าง ๆ ในภาษาไทยกลาง จึงทำให้เด็กไม่ประสบผลสำเร็จในการพัฒนาทางภาษา

จากการศึกษางานวิจัยในต่างประเทศ วรวรรณ เหมชะญาติ (2542) กล่าวถึง เด็กที่ใช้สองภาษาและภาษาที่สองไว้ว่า การรู้สองภาษานั้นมีทั้งผลดีและผลเสียทางสติปัญญา ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญในการเรียนรู้ภาษาที่สอง ดังต่อไปนี้

1. การให้ความสำคัญกับภาษาที่หนึ่งและภาษาที่สองทั้งที่บ้านและโรงเรียน
2. อิทธิพลจากสิ่งแวดล้อม อาทิ ครอบครัว วัฒนธรรม และสังคม
3. วิธีการเรียนรู้ทางภาษาของเด็ก
4. อายุของเด็ก

ดังนั้น หากครูที่สอนเด็กสองภาษาให้ความสำคัญและเห็นคุณค่ากับภาษาที่หนึ่งของเด็กเท่าเทียมกับภาษาที่สอง ก็จะเป็นการช่วยสนับสนุนและส่งเสริมเด็กสองภาษาให้พัฒนาความสามารถทางภาษาได้ดีขึ้นทั้งสองภาษา

จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นโดยการใช้แบบสอบถาม และสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ ผู้วิจัยพบว่าครูที่สอนเด็กสองภาษาที่อยู่ในชุมชนไทยมุสลิมจังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งเด็กใช้ภาษามลายูเป็นภาษาที่หนึ่งนั้นส่วนมากมีอุปสรรคในการสื่อสารภาษาที่สอง เพราะเด็กมักจะใช้ภาษามลายูในทุกสถานการณ์ และทุกช่วงกิจกรรมในโรงเรียน จะใช้ภาษาไทยได้น้อยมากและใช้เมื่อจำเป็นเท่านั้น ทั้งนี้การจัดการเรียนการสอนที่โรงเรียนไม่ได้เอื้อในการใช้สองภาษาควบคู่กัน จึงอาจทำให้เกิดอุปสรรคทางภาษาเช่นนี้ได้ หากครูให้ความสำคัญกับภาษาที่หนึ่งควบคู่และเท่าเทียมไปกับภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาที่สองในการจัดกิจกรรมในห้องเรียน เด็กสองภาษาเหล่านี้ก็จะพัฒนาภาษาได้ดีขึ้นทั้งสองภาษาเพราะภาษามลายูจะเป็นพื้นฐานให้ภาษาไทยพัฒนาได้ดียิ่งขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของเด็กที่มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น การประเมินความสามารถทางภาษาของเด็กก็จะได้ผลตรงตามศักยภาพที่แท้จริงของเด็กมากยิ่งขึ้น และที่สำคัญเด็กก็จะพัฒนาความสามารถทางภาษาไทยได้อย่างเข้มแข็งในขณะที่ไม่ลืมรากเหง้าทางภาษาแม่หรือภาษาที่หนึ่งของตน

จากงานวิจัยของ Chomsky (1965 อ้างถึงในพรชูลี อาชวอำรุง, 2541) ซึ่งเน้นโครงสร้างทางภาษาที่แจ่มแจ้งต่อสิ่งที่ต้องเรียนรู้ออกเป็นเรื่องย่อยๆ (task-specificity) หรือที่นักปรัชญาเรียกว่า modularity (Jerry Foder ,1983) งานวิจัยดังกล่าวได้ยืนยันว่า ผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับภาษาที่หนึ่งเพียงพอ หรือมีวุฒิภาวะทางภาษาที่หนึ่งสูงดีแล้วจะสามารถนำเอาลักษณะนามธรรมของภาษาที่หนึ่งมาถ่ายโยง เพื่อใช้ในการเรียนรู้ภาษาที่สองได้ และถ้าเด็กปราศจากโครงสร้างทางนามธรรม อันเกิดจากการเรียนรู้ภาษาที่หนึ่งหรือภาษาแม่มาก่อนก็จะไม่สามารถเรียนภาษาที่สองได้ดี ซึ่งตรงกับ Newport (1991) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ภาษาที่สองน่าจะเป็นไปโดยการสะสมทีละเล็กทีละน้อย โดยอาศัยความสามารถทางภาษาของภาษาที่หนึ่งเป็นฐาน เปรียบเสมือนการหมุนวงล้อ ซึ่งเป็นการอาศัยวงล้อของภาษาเดิม ที่หมุนไปในทิศทางใหม่ ดังนั้น การเรียนรู้ภาษาที่สอง

จึงเป็นการเรียนคำศัพท์ที่ใช้บ่งบอกมโนทัศน์เดิมและเป็นการเรียนรู้ในเชิงนามธรรมซึ่งจะเป็นไปได้ก็ต่อเมื่อมีภาษาที่หนึ่งเป็นฐานเท่านั้น

Stephen Krashen (อ้างถึงใน สุมิตรรา อังวัตมณฑล, 2537) กล่าวถึงสมมุติฐานเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ภาษาที่สองของคนเราไว้ว่ามีอยู่ 2 แบบ คือ

1. การรู้ภาษา (Language Acquisition) เป็นวิธีการเรียนรู้ภาษาที่สองที่มีกระบวนการคล้ายคลึงหรือเหมือนกันกับการเรียนรู้ภาษาที่หนึ่ง หรือ ภาษาแม่ คือ เป็นการเรียนรู้ภาษาโดยไม่รู้ตัว (Subconscious) การเรียนรู้ด้วยวิธีนี้ผู้เรียนมักไม่รู้ตัวว่าได้เรียนกฎเกณฑ์ของภาษาแล้ว เพราะไม่มีการเน้นเรื่องกฎเกณฑ์ภาษาดังกล่าว แต่ผู้เรียนก็จะรู้สึกได้ถึงความถูกต้องของภาษา แม้จะไม่ได้เรียนกฎเกณฑ์โดยตรง การเรียนรู้แบบนี้จึงมีลักษณะเป็นธรรมชาติ และไม่เป็นทางการ

2. การเรียนภาษา (Language Learning) เป็นวิธีการเรียนรู้ภาษาที่สองที่เป็นการเรียนรู้อย่างรู้ตัว (Conscious) เป็นการเรียนรู้กฎเกณฑ์ของภาษาเป็นหลัก ซึ่งผู้เรียนมักจะสามารถอธิบายกฎเกณฑ์ของภาษาได้ มีความรู้เกี่ยวกับตัวภาษาที่เรียน แต่ในกระบวนการเรียนด้วยวิธีนี้ไม่มีการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารเหมือนในชีวิตประจำวันจึงเป็นการเรียนรู้อย่างเป็นทางการ

Vygotsky (1978) กล่าวถึง วิธีการเรียนภาษาที่หนึ่งและภาษาที่สองว่า เนื่องจากมนุษย์เริ่มต้นมาจากการหลอหลอมของสังคม ก่อนที่จะมีการพัฒนาความสามารถในการใช้ชีวิตได้ด้วยตนเอง ภาษาจึงถือว่าเป็นเครื่องมือสำคัญที่สังคมถ่ายทอดมาสู่ตัวเด็ก ดังนั้น ถ้าเด็กที่รู้สองภาษาเริ่มเรียนภาษาที่หนึ่งและภาษาที่สองด้วยวิธีและวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน เช่น เรียนภาษาที่หนึ่งเพื่อติดต่อสื่อสารเฉพาะกับกลุ่มคนในครอบครัว และภาษาที่สองเพื่อสังคมกับคนภายนอก ผลที่ตามมาอาจก่อให้เกิดความสับสนกับเด็ก ทั้งในด้านของโครงสร้างการใช้ภาษา และในด้านการเลือกใช้ภาษาใดภาษาหนึ่งให้ถูกต้องตามกาลเทศะ แต่ถ้าเด็กได้เรียนรู้ภาษาทั้งสองเพื่อการสื่อสารที่คล้ายคลึงกันเป็นหลัก ภาษาทั้งสองก็จะกลายเป็นเครื่องมืออันมีประสิทธิภาพที่ช่วยส่งเสริมให้เด็กมีความคิดกว้างไกลยิ่งกว่าเดิม

Brisbane and Riger (1971) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ความสามารถทางภาษากับระดับสติปัญญา พบว่า ความสามารถทางภาษาของบุคคลนั้นเป็นเครื่องชี้บ่งถึงความเจริญเติบโตทางสติปัญญา และได้กำหนดลักษณะของคนฉลาดไว้ว่า เป็นคนที่รู้จักคำศัพท์มากและสามารถใช้คำศัพท์เหล่านั้นมาผูกเป็นประโยคในการสื่อความหมายได้ตามที่ต้องการ ซึ่งมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ Hurlock (1978) ที่พบว่า การวัดผลทางถ้อยคำ และการใช้ประโยคเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะแสดงให้เห็นถึงระดับสติปัญญา กล่าวคือ ถ้าเด็กคนใดมีพัฒนาการในการใช้ถ้อยคำได้มาก แสดงว่าสติปัญญาของเด็กน่าจะสูง

นอกจากนี้ Peaker (1971 อ้างถึงใน Grady ,1973) ยังพบว่า ภาษาพูดเป็นการสื่อความหมายที่มนุษย์ใช้มากที่สุดและเป็นสิ่งที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดในการพัฒนาด้านอื่น ๆ ดังนั้น พัฒนาการทางภาษาและการพูดจึงเป็นพื้นฐานสำคัญของพัฒนาการอื่น ๆ ด้วย

เด็กวัยอนุบาล 3-6 ขวบที่เริ่มเข้าเรียนในชั้นอนุบาลอยู่ในช่วงที่มีพัฒนาการทางการพูดควบคู่ไปกับการมีพัฒนาการด้านอื่น ๆ และเป็นวัยเริ่มเข้าสู่ระบบโรงเรียนซึ่งมีบริบทสองภาษาเป็นครั้งแรก ซึ่งตามหลักพัฒนาการทางภาษาของเด็กที่ใช้สองภาษานั้น จะเริ่มต้นด้วยระบบเสียงระบบเดียว ถ้าภาษาใดเด่นกว่า ความชัดเจนของเสียงพูดจะคล้ายคลึงกับภาษาที่เด่นนั้น และต่อมาเด็กจะประสมประสานคำศัพท์และโครงสร้างทั้งสองภาษาเข้าด้วยกัน จากนั้นเด็กจะแปลจากภาษาหนึ่งเป็นอีกภาษาโดยอัตโนมัติ หากเด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสองภาษาตลอดเวลา พัฒนาการทั้งสองภาษาจะคงที่ควบคู่กันไป แต่ถ้าเด็กมีปฏิสัมพันธ์ภาษาใดภาษาหนึ่งมากกว่า หรือมีปฏิสัมพันธ์ในลักษณะภาษาเดียว เด็กก็จะกลายเป็นเด็กที่พัฒนาภาษาเดียวในที่สุด (พิณทิพย์ ทวยเจริญ , 2539)

เด็กวัยอนุบาลกำลังอยู่ในวัยที่เริ่มเรียนภาษา ซึ่งการเรียนจะประสบผลสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อเด็กได้เรียนรู้อย่างมีความหมายจากสถานการณ์จริงในชีวิตประจำวันของเขา แต่การที่เด็กต้องหัดเรียนสองภาษา คือ เรียนภาษาที่หนึ่งที่บ้าน และเรียนภาษาไทยกลางเป็นภาษาที่สองที่โรงเรียนไปพร้อมกันโดยการสอนไม่ได้ยอมรับประสบการณ์ทางภาษาและวัฒนธรรมของเด็ก และไม่คำนึงถึงบริบททางสังคมและวัฒนธรรมในการเรียนรู้ภาษาของเด็ก ก็จะทำให้เด็กสับสนและประสบปัญหาในการเรียนได้ เนื่องจากเด็กขาดความเข้าใจในภาษาที่สองและขาดทักษะในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อความหมาย ทำให้เด็กมีอุปสรรคในการเรียนรู้เรื่องต่าง ๆ เพราะภาษาเป็นสื่อกลางระหว่างประสบการณ์กับความคิด การส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาให้กับเด็กวัยอนุบาลจึงเป็นการสร้างเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการที่จะนำไปใช้ในการเรียนรู้ตลอดชีวิตของเด็ก

ในทางตรงกันข้ามเด็กวัยอนุบาลในจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยส่วนใหญ่เป็นเด็กสองภาษา คือ ใช้ภาษาที่หนึ่งที่บ้านในชีวิตประจำวัน ทั้งกลุ่มที่ใช้ภาษาไทยถิ่นใต้เป็นภาษาที่หนึ่ง และกลุ่มที่ใช้ภาษามลายูเป็นภาษาที่หนึ่ง ซึ่งมีความแตกต่างกับภาษาไทยกลางโดยสิ้นเชิง ภาษาไทยกลางที่ครูใช้อยู่ในวัฒนธรรมโรงเรียนและวัฒนธรรมการแสวงหาความรู้ของเด็กเมื่อเติบโตขึ้น ในชั้นเรียนอนุบาลจังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงเต็มไปด้วยบรรยากาศการเรียนการสอนที่ยากลำบากและกระห่อนกระผ่าน เนื่องจากครูผู้สอนขาดรูปแบบการสอนที่เหมาะสมในการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาให้กับเด็กวัยอนุบาล ทำให้เด็กนักเรียนขาดเครื่องมือที่สำคัญในการเรียนรู้ และขาดความภาคภูมิใจในตนเอง (Self-Esteem) ในการที่จะแสวงหาความรู้และการอยู่ร่วมกับผู้อื่น (เกสรี ลัดเลีย , 2545)

การเรียนรู้ภาษาของเด็กโดยผ่านวรรณกรรมเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นตลอดเวลาในขณะที่เด็ก ๆ กำลังเติบโตอยู่ในท้องถิ่นของตน ซึ่ง Finazzo (1997) กล่าวว่า การมีปฏิสัมพันธ์ทางภาษาสามารถพบได้ในทุกวัฒนธรรม เด็กเล็ก ๆ เล่นอยู่ท่ามกลางเสียงจากหลาย ๆ ภาษา และมีโอกาสได้สัมผัสภาษามากมายจากหนังสือหรือข้อเขียนต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว เด็ก ๆ จะได้เรียนรู้มากขึ้นเกี่ยวกับเสียงที่มีความหมาย ในทุก ๆ วันเด็ก ๆ จะมีความสุขกับการได้ค้นพบภาษาและความหมายของภาษา จากบทเพลง บทกวี นิทานพื้นบ้าน เรื่องเล่า หนังสือ และงานเขียนวรรณกรรมต่าง ๆ ของกลุ่มผู้คนหลากหลายที่อยู่ร่วมกัน โดยเฉพาะการใช้วรรณกรรมกับเด็กเล็ก ๆ ในวัยก่อนการอ่านล้วนส่งผลต่อพัฒนาการและการแสดงออกทางเจตคติที่เกิดขึ้น ซึ่งเจตคติเหล่านี้จะยังคงอยู่กับพวกเขาไปจนตลอดชีวิต (Coody, 1997)

นิทานเป็นวรรณกรรมที่เหมาะสมกับเด็กทุกเพศทุกวัย โดยเฉพาะวัยอนุบาลอายุ 3-6 ขวบเด็กวัยนี้ชอบฟังนิทานเป็นชีวิตจิตใจ ชอบคิดชอบจินตนาการ ครูสามารถปลูกฝังพฤติกรรมที่ดีงามผ่านการซึมซับเข้าไปในจิตใจด้วยนิทานได้ ซึ่งนิทานจะเป็นตัวแบบที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อเด็กมาก เพราะตัวละครในนิทานสามารถสร้างความสนใจของเด็ก และมีพลังในการโน้มน้าวเจตคติ ตลอดจนเสริมสร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้ การเล่านิทานจึงเป็นกิจกรรมการสอนวิธีหนึ่งที่นักการศึกษายอมรับว่ามีความสำคัญ โดยเฉพาะกับเด็กในวัยก่อนประถมศึกษา ซึ่งยังอยู่ในโลกแห่งจินตนาการ นิทานจะเป็นสิ่งที่ช่วยเสริมสร้างประสบการณ์ต่าง ๆ ในโลกแห่งจินตนาการนั้น ๆ เชื่อมสู่โลกแห่งความจริงได้ในที่สุด

จากการเห็นความสำคัญในกิจกรรมการเล่านิทานดังกล่าว แนวการจัดประสบการณ์ในชั้นเด็กเล็กและแนวการจัดประสบการณ์ในชั้นอนุบาลปีที่ 1 และ 2 ตั้งแต่พุทธศักราช 2522 และในพุทธศักราชต่อ ๆ มาที่ใช้ในอดีตตลอดมา จนถึงหลักสูตรก่อนประถมศึกษาพุทธศักราช 2540 ที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน ได้กำหนดให้การเล่านิทานเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่สำคัญ ซึ่งในคู่มือหลักสูตรก่อนประถมศึกษา อายุ 3-6 ปี ได้เสนอแนะไว้ว่า การเล่านิทานเป็นกิจกรรมเพื่อการพัฒนาภาษาสำหรับเด็กปฐมวัยที่ควรจัดเป็นประจำ

ในการเล่านิทาน นอกจากเด็กจะได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินแล้ว เด็กยังได้พัฒนาทักษะการฟัง การพูด การสังเกต การคิดแก้ปัญหา การใช้เหตุผล ทำให้เกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งที่เรียน และเป็นวิธีส่งเสริมประสบการณ์การใช้ภาษา การพูดถ่ายทอดเรื่องราว รวมถึงการปลูกฝังนิสัยรักภาษาให้เด็กได้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้ เกริก ยุ้นพันธ์ (2539) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการเล่านิทานไว้ดังนี้

1. เด็กจะเกิดความรู้สึกอบอุ่นใกล้ชิด เป็นกันเองกับผู้เล่า
2. เด็กจะเกิดความรู้สึกร่วมขณะฟังทำให้เพลิดเพลินผ่อนคลายและสดชื่นแจ่มใส
3. เด็กจะมีสมาธิหรือความตั้งใจที่มีระยะเวลาสั้นขึ้นหรือยาวขึ้น

4. เด็กจะถูกกล่อมเกลามาจากเนื้อหาให้เข้าใจในความคิดและความงามยิ่งขึ้น
5. เด็กจะมีความละเอียดอ่อน รู้จักการรับและการให้ มองโลกในแง่ดี
6. เด็กสามารถใช้กระบวนการคิดในการพิจารณาแก้ปัญหาได้
7. เด็กมีความกล้าในการแสดงออกโดยผ่านการคิดของตนเอง
8. เด็กจะได้ความรู้ที่เป็นประโยชน์สามารถประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้
9. เด็กได้รับการเสริมจินตนาการที่กว้างไกลไร้ขอบเขต
10. เด็กรู้จักการใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องและเป็นธรรมชาติ

การเล่นิทาน จึงเป็นกิจกรรมหนึ่งที่สามารถพัฒนาการใช้ภาษาสำหรับเด็กในวัยอนุบาล ได้อย่างเหมาะสมกับธรรมชาติของเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับเด็กวัยอนุบาลที่เป็นเด็กสองภาษา ซึ่งเริ่มเรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองและยังไม่คุ้นเคยกับภาษาใหม่นั้น กิจกรรมการเล่นิทานจึง อาจจะเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้เด็กสนใจและปรับตัวให้คุ้นเคยกับการใช้ภาษาไทยได้ ด้วยวิธีการเล่นิทานสองภาษาที่ตระหนักถึงความสำคัญและความผสมผสานระหว่างภาษาที่หนึ่งและ ภาษาที่สองเข้าด้วยกันโดยการเล่าควบคู่กันไปทั้งภาษาไทยที่เป็นภาษาที่สองและภาษามลายูที่เป็น ภาษาที่หนึ่ง การถ่ายทอดเรื่องราวจากบริบทและความเป็นอยู่ที่สัมพันธ์กับการดำเนินชีวิตของ เด็ก อันเป็นการสื่อสารอย่างมีความหมายจากครูสู่เด็กในบรรยากาศกิจกรรมสัมพันธ์ที่อบอุ่น เด็ก จะได้รับประสบการณ์การใช้ภาษาไทยเชื่อมโยงเข้าสู่ชีวิตจริงที่ละเล็กที่ละน้อย จนสามารถใช้ภาษา ไทยได้เพิ่มขึ้นอย่างเป็นธรรมชาติ

ด้วยการตระหนักถึงความสัมพันธ์ที่มีคุณค่าของภาษาทั้งสองดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูผู้สอนซึ่งมีประสบการณ์ตรงในการสอนเด็กสองภาษาวัยอนุบาลในชุมชนไทยมุสลิมภาคใต้ มาเป็นเวลานาน จึงมีความสนใจที่จะศึกษาในเรื่อง ผลของการใช้กิจกรรมการเล่นิทานสอง ภาษาที่มีต่อความสามารถในการใช้ภาษาไทยเชิงปริมาณของเด็กวัยอนุบาลที่ใช้ภาษามลายูเป็น ภาษาที่หนึ่ง

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาผลของการใช้กิจกรรมการเล่นิทานสองภาษา ที่มีต่อความสามารถในการใช้ ภาษาไทยเชิงปริมาณของเด็กวัยอนุบาลที่ใช้ภาษามลายูเป็นภาษาที่หนึ่ง ใน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้าน ปริมาณในการใช้ภาษา 2) ด้านความถูกต้องในการใช้ภาษา และ 3) ด้านความคล่องและยืดหยุ่น ในการใช้ภาษา

สมมติฐานการวิจัย

James Rodriguez and Others (1995) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ผลกระทบของการใช้สองภาษาควบคู่กันของการศึกษาในโรงเรียนอนุบาลในการพัฒนาภาษาของเด็กที่พูดภาษาสเปนเป็นภาษาที่หนึ่งและใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง เมื่อเปรียบเทียบเด็กที่เรียนภาษาอังกฤษอยู่ที่บ้าน และเด็กที่เข้าเรียนภาษาอังกฤษในโรงเรียนพบว่า ทั้งคู่บรรลุความคล่องแคล่วในความสามารถทางการพูดภาษาอังกฤษค่อนข้างเร็ว ในขณะที่ยังคงความสามารถทางการพูดภาษาสเปนได้ในระดับคล่องแคล่ว

การวิจัยของอุบล เวียงสมุทร(2540) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความพร้อมทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่าเรื่องประกอบหุ่นมือโดยใช้ภาษากลางควบคู่กับภาษาถิ่นและเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่าเรื่องประกอบหุ่นมือโดยใช้ภาษากลางเป็นการวิจัยกับเด็กปฐมวัยในจังหวัดมหาสารคาม ที่ใช้ภาษาอีสานเป็นภาษาท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่าเรื่องประกอบหุ่นมือโดยใช้ภาษากลางควบคู่กับภาษาถิ่น มีคะแนนเฉลี่ยความพร้อมทางภาษาสูงกว่ากลุ่มเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่าเรื่องประกอบหุ่นมือโดยใช้ภาษากลางอย่างเดียว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พรขุติ อาชวอำรุง (2541) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเด็กสองภาษา พบว่า ในการเรียนการสอนภาษา ผู้ชำนาญการคือคนที่สามารถเรียนได้หลาย ๆ ภาษา โดยเมื่อบุคคลหนึ่งเรียนรู้ภาษาใดภาษาหนึ่งแล้ว สามารถที่จะเรียนรู้ภาษาอื่น ๆ ต่อเนื่องไปได้อีก กล่าวคือ ภาษาแม่หรือภาษาที่หนึ่ง จะเป็นรากฐานในการเรียนรู้ภาษาที่สอง และภาษาที่สองจะเป็นฐานการเรียนรู้ภาษาที่สามและภาษาต่อ ๆ ไป อย่างไม่มีที่สิ้นสุด

อรวรรณ วงศ์คำชู (2542) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาโปรแกรมการเพิ่มการเรียนรู้สองภาษาเพื่อส่งเสริมความสามารถทางการพูดภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือของเด็กวัยอนุบาล เป็นการวิจัยที่ใช้โปรแกรมการสอนสองภาษาเพื่อส่งเสริมความสามารถทางการพูดทั้งสองภาษาเกี่ยวกับเด็กสองภาษาที่ใช้ภาษาไทยถิ่นเหนือและภาษาไทยกลาง ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ที่จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยหลังการใช้โปรแกรมฯพบว่า เด็กที่เข้าร่วมโปรแกรมฯมีความสามารถทางการพูดภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือ ด้านการสื่อความหมายด้วยการใช้คำศัพท์ การใช้รูปประโยค และการเลือกปรับใช้ภาษา ด้านความชัดเจนในการออกเสียง และด้านความคล่องในการพูด เพิ่มขึ้นทุกด้านอย่างน้อยหนึ่งระดับ

จากการศึกษา เอกสาร งานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาภาษาที่สอง และการใช้นิทาน เพื่อพัฒนาภาษา สรุปได้ว่า การจัดประสบการณ์เกี่ยวกับการเล่าเรื่องหรือการเล่านิทานควบคู่กัน ทั้งภาษาที่หนึ่งและภาษาที่สอง จะทำให้เด็กมีพัฒนาการทางภาษาเพิ่มขึ้นและเป็นอีกวิธีการหนึ่ง ที่สามารถนำมาใช้อย่างได้ผลในการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัยที่ใช้สองภาษา

ผู้วิจัยตั้งสมมุติฐานในการวิจัย ดังนี้

หลังจากการใช้กิจกรรมการเล่านิทานสองภาษา เด็กกลุ่มทดลองมีความสามารถในการใช้ภาษาไทยเชิงปริมาณ 3 ด้าน คือ 1) ด้านปริมาณในการใช้ภาษา 2) ด้านความถูกต้องในการใช้ภาษา และ 3) ด้านความคล่องและยืดหยุ่นในการใช้ภาษา สูงกว่ากลุ่มควบคุม

ขอบเขตการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาผลของการใช้กิจกรรมการเล่านิทานสองภาษาที่มีต่อความสามารถในการใช้ภาษาไทยเชิงปริมาณ 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านปริมาณในการใช้ภาษา 2) ด้านความถูกต้องในการใช้ภาษา และ 3) ด้านความคล่องและยืดหยุ่นในการใช้ภาษา

2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชาวไทยมุสลิมวัยอนุบาลอายุ 5-6 ปี ที่ใช้สองภาษา ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี

3. เนื้อเรื่องที่ใช้ในการเล่านิทาน มีทั้งสิ้น 4 เรื่อง คือ 1) แหวนไข่มุก 2) เจ้าพริกชี้หนู 3) แอบुरงกับแหวนวิเศษ 4) นกน้อยชูใบดา

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง 14 สัปดาห์

5. ตัวแปรที่ศึกษาประกอบด้วย

5.1 ตัวแปรต้น คือ การใช้กิจกรรมการเล่านิทานสองภาษา และการเล่านิทานปกติ

5.2 ตัวแปรตาม คือ คะแนนความสามารถในการใช้ภาษาไทยเชิงปริมาณ ของเด็กวัยอนุบาลที่ใช้ภาษามลายูเป็นภาษาที่หนึ่ง ใน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านปริมาณในการใช้ภาษา 2) ด้านความถูกต้องในการใช้ภาษา และ 3) ด้านความคล่องและยืดหยุ่นในการใช้ภาษา

ข้อตกลงเบื้องต้น

เพื่อให้ได้ปริมาณความสามารถในการใช้ภาษาไทยที่ได้ตรงตามสภาพความสามารถจริงของเด็ก กำหนดการในการบันทึกการสังเกตพฤติกรรมความสามารถในการใช้ภาษาไทยของเด็กในการวิจัยครั้งนี้ยืดหยุ่นได้ โดยคำนึงถึงความพร้อมและสถานการณ์ในการใช้ภาษาของเด็ก

ความจำกัดของงานวิจัย

นิทานสองภาษาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จัดทำขึ้นโดยคำนึงถึงความเหมาะสมจากบริบทของเด็กไทยมุสลิมชายแดนภาคใต้ซึ่งใช้ภาษามลายูเป็นภาษาที่หนึ่งเป็นหลัก จึงไม่ครอบคลุมและอาจไม่เหมาะสมในการนำไปใช้กับเด็กสองภาษาในบริบทอื่นๆ ที่ไม่ได้ใช้ภาษามลายูเป็นภาษาที่หนึ่ง

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

เด็กที่ใช้สองภาษา หมายถึง เด็กอนุบาลชาวไทยมุสลิมอายุ 5-6 ปี ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2545 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี ที่ใช้ภาษามลายูเป็นภาษาที่หนึ่งและใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง

ภาษามลายู หมายถึง ภาษายาวีหรือภาษาท้องถิ่นที่เด็กอนุบาลชาวไทยมุสลิมในจังหวัดปัตตานีใช้พูดสื่อสารในชีวิตประจำวัน ซึ่งถือว่าเป็นภาษาแรกหรือภาษาที่หนึ่งของเด็ก

ภาษาไทย หมายถึง ภาษาไทยกลางที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารอย่างเป็นทางการของคนในประเทศไทย และเป็นภาษาที่สองของเด็กวัยอนุบาลชาวไทยมุสลิมซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างใช้ในการเรียนรู้ที่โรงเรียน

นิทาน หมายถึง เรื่องราวที่ใช้เล่าในช่วงของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยคัดเลือกนิทานตามหลักการดังนี้ 1) ความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหา กับบริบทชุมชนไทยมุสลิมชายแดนภาคใต้ที่ใช้ภาษามลายูเป็นภาษาที่หนึ่ง 2) ความกระชับของเนื้อเรื่อง 3) ความยากง่ายของเนื้อหา 4) จำนวนตัวละคร 5) การส่งเสริมจินตนาการในการสมมุติเป็นตัวละคร 6) นิทานจบอย่างมีความสุข 7) แง่คิดที่ได้จากเรื่อง เพื่อให้ได้นิทานใน 2 ลักษณะ คือ

นิทานสองภาษา หมายถึง เรื่องราวที่ใช้เล่าในช่วงของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ที่มีเนื้อความเป็นภาษาไทยและภาษามลายู 4 เรื่อง ได้แก่ 1) เรื่องแหวนไข่มุก 2) เรื่องเจ้าพริกขี้หนู 3) เรื่องแว่นบุรุษกับแหวนวิเศษ 4) เรื่องนกน้อยชูไบดา

นิทานปกติ หมายถึง เรื่องราวที่ใช้เล่าในช่วงของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ที่มีเนื้อความเป็นภาษาไทย 4 เรื่อง ได้แก่ 1) เรื่องแหวนไข่มุก 2) เรื่องเจ้าพริกขี้หนู 3) เรื่องแว่นบุรุษกับแหวนวิเศษ 4) เรื่องนกน้อยชูไบดา

การใช้กิจกรรมการเล่านิทานสองภาษา หมายถึง การจัดประสบการณ์การเล่าเรื่องที่ใช้นิทานสองภาษาในการดำเนินการ ซึ่งมีผู้เล่า 2 คน คนแรกเล่าเป็นภาษาไทย อีกคนเล่าเป็นภาษามลายู ใช้วิธีการเล่าสองภาษาโดยครูคนแรกเล่าบทภาษาไทยจนจบการบรรยายภาพของตัวละครขณะนั้นแล้วครูอีกคนเล่าซ้ำเนื้อหาเดียวกันเป็นบทภาษามลายูสลับกันจนจบเรื่อง การจัดกิจกรรมมี 3 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นเกริ่นนำ 2) ขั้นเล่านิทาน และ 3) ขั้นซักถามและสรุป จำนวนนิทานที่ใช้ทั้งสิ้น 4 เรื่อง เล่า 1 เรื่องใช้เวลา 3 สัปดาห์ โดยในสัปดาห์ที่ 1 เล่าปากเปล่า สัปดาห์ที่ 2 เล่าประกอบการขีดหุ่นบนดัก สัปดาห์ที่ 3 เล่าประกอบการขีดหุ่นบนโต๊ะ

การใช้กิจกรรมการเล่านิทานปกติ หมายถึง การจัดประสบการณ์การเล่าเรื่องที่ใช้นิทานปกติในการดำเนินการ ซึ่งมีผู้เล่า 1 คน เล่าเป็นภาษาไทยจนจบเรื่อง การจัดกิจกรรมมี 3 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นเกริ่นนำ 2) ขั้นเล่านิทาน และ 3) ขั้นซักถามและสรุป จำนวนนิทานที่ใช้ทั้งสิ้น 4 เรื่อง เล่าประกอบหนังสือนิทานวันละ 1 เรื่อง โดยหมุนเวียนเรื่องไปตามลำดับ

ความสามารถในการใช้ภาษาไทยเชิงปริมาณ หมายถึง ระดับพฤติกรรมการแสดงออกทางการพูดโดยการใช้ภาษาไทยในการสื่อความหมายทางการสื่อสารของเด็กวัยอนุบาลอายุ 5-6 ปี ที่ใช้ภาษามลายูเป็นภาษาที่หนึ่ง ใน 3 ด้านต่อไปนี้

1. ด้านปริมาณในการใช้ภาษา หมายถึง ระดับจำนวนคำพูดและประโยคภาษาไทยที่เด็กใช้สื่อสารโดยแสดงออกทางการพูดใน 3 ประเด็น ได้แก่ 1) จำนวนคำ 2) จำนวนประโยค และ 3) จำนวนคำต่อประโยค ซึ่งพิจารณาตามเกณฑ์การนับคำภาษาไทยและเกณฑ์การนับประโยคภาษาไทยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีทั้งหมด 4 ระดับ คือ ระดับน้อยมาก ระดับน้อย ระดับปานกลาง และระดับมาก
2. ด้านความถูกต้องของการใช้ภาษา หมายถึง ระดับจำนวนการใช้คำพูดในประโยคภาษาไทยของเด็กที่ใช้สื่อสารได้ตรง ใน 3 ประเด็น ได้แก่ 1) คำที่ใช้ 2) ประโยคที่ใช้ และ 3) การลำดับคำในประโยค ซึ่งพิจารณาความผิดพลาดในการใช้ภาษาตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีทั้งหมด 4 ระดับ คือ ระดับน้อยมาก ระดับน้อย ระดับปานกลาง และระดับมาก
3. ด้านความคล่องและยืดหยุ่นของการใช้ภาษา หมายถึง ระดับจำนวนประโยคคำพูดภาษาไทยของเด็กที่ใช้ในการสื่อสารมีความสมบูรณ์ ราบรื่น และมีความหลากหลายในการใช้ ซึ่งพิจารณาตามเกณฑ์ความคล่องและยืดหยุ่นของการใช้ภาษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีทั้งหมด 4 ระดับ คือ ระดับน้อยมาก ระดับน้อย ระดับปานกลาง และระดับมาก

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น

1.1 ศึกษาตำรา เอกสาร และงานวิจัยเกี่ยวกับ พัฒนาการทางภาษาของเด็กสองภาษา การวัดความสามารถทางภาษา การใช้นิทานในการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา และเด็กสองภาษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ใช้ภาษามลายูเป็นภาษาที่หนึ่ง

1.2 ศึกษาจากการลงทะเบียนเรียนวิชาหลักสูตรการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาและทักษะทางสังคม และวิชาการพัฒนาการสอนดนตรีและการแสดงสำหรับเด็กปฐมวัย ของภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.3 ศึกษาจากการเข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการเล่านิทานสำหรับเด็กตามแนวการศึกษาออลร็อฟ

2. ประชากรและตัวอย่างประชากร

2.1 ประชากร เป็นนักเรียนชาวไทยมุสลิมอายุ 5-6 ปี ที่ใช้ภาษามลายูเป็นภาษาที่หนึ่ง ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี

2.2 ตัวอย่างประชากร เป็นนักเรียนชาวไทยมุสลิมอายุ 5-6 ปี ที่ใช้ภาษามลายูเป็นภาษาที่หนึ่ง ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 ของโรงเรียนเพลินภาษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี จำนวน 2 ห้องเรียน แบ่งเป็นกลุ่มควบคุมจำนวน 15 คน และกลุ่มทดลองจำนวน 15 คน รวมทั้งสิ้น 30 คน

3. กิจกรรมการเล่านิทานที่ใช้ในการวิจัย

3.1 กลุ่มทดลอง จัดกิจกรรมการเล่านิทานโดยใช้รูปแบบและวิธีการเล่านิทานสองภาษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ใช้นิทานทั้งหมดจำนวน 4 เรื่อง

3.2 กลุ่มควบคุม จัดกิจกรรมการเล่านิทานโดยใช้รูปแบบและวิธีการเล่านิทานปกติที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ใช้นิทานทั้งหมดจำนวน 4 เรื่อง

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบบันทึกการสังเกตความสามารถในการใช้ภาษาไทยเชิงปริมาณของเด็กวัยอนุบาลอายุ 5-6 ปีที่ใช้ภาษามลายูเป็นภาษาที่หนึ่ง

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 ผู้วิจัยนำแบบบันทึกการสังเกตความสามารถในการใช้ภาษาไทยเชิงปริมาณ ไปบันทึก และวิเคราะห์พฤติกรรมการใช้ภาษาไทย ของเด็กในห้องที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม ก่อนการใช้กิจกรรมการเล่านิทาน (Pre -Test)

5.2 ดำเนินการจัดกิจกรรมการเล่านิทานปกติโดยครูประจำชั้นผู้ช่วยวิจัยในกลุ่มควบคุม และดำเนินการจัดกิจกรรมการเล่านิทานสองภาษาโดยผู้วิจัยและครูประจำชั้นผู้ช่วยวิจัยในกลุ่ม ทดลอง

5.3 ผู้วิจัยนำแบบบันทึกการสังเกตความสามารถในการใช้ภาษาไทยเชิงปริมาณ ไปบันทึก และวิเคราะห์พฤติกรรมการใช้ภาษาไทย ของเด็กในห้องที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม หลังการใช้กิจกรรมการเล่านิทาน (Post -Test)

6. การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล

6.1 ผู้วิจัยนำระดับคะแนนความสามารถในการใช้ภาษาไทยของเด็กกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุมที่ได้มาวิเคราะห์ ประเมิน และสรุปความสามารถตามเกณฑ์การวิเคราะห์ และ เกณฑ์การประเมินและสรุปความสามารถในการใช้ภาษาไทยเชิงปริมาณของเด็กวัยอนุบาล 5-6 ปี ที่ใช้ภาษามลายูเป็นภาษาที่หนึ่ง ที่กำหนดไว้ ก่อนและหลังการทดลองใช้กิจกรรมการเล่านิทาน มาหาค่ามัธยิมเลขคณิต (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

6.2 เปรียบเทียบความแตกต่างของระดับคะแนนความสามารถในการใช้ภาษาไทย เชิงปริมาณระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมใน 3 ด้าน คือ 1) ด้านปริมาณในการใช้ภาษา 2) ด้านความถูกต้องในการใช้ภาษา และ3) ด้านความคล่องและยืดหยุ่นในการใช้ภาษา โดยนำ ระดับคะแนนที่ได้มาคำนวณค่าที่แบบ Independent แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบ ความเรียง

6.3 รายงานผลเชิงบรรยายเกี่ยวกับการเปรียบเทียบผลการใช้กิจกรรมการเล่านิทานใน กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้แนวการจัดประสบการณ์การเล่านิทานรูปแบบใหม่ในการพัฒนาความสามารถใน การใช้ภาษาไทยเชิงปริมาณแก่เด็กสองภาษา

2. ได้นิทานสองภาษา (ภาษาไทยและภาษามลายู) ในการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กอนุบาลสองภาษาในการพัฒนาความสามารถด้านภาษาและด้านอื่นๆ แก่เด็กสองภาษาที่ใช้ภาษามลายูเป็นภาษาที่หนึ่ง

3. ได้นิทานสำหรับเด็ก (ภาษาไทย) ในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความสามารถให้แก่เด็กวัยอนุบาลและระดับชั้นอื่นๆ หรือ กลุ่มเด็กสองภาษากลุ่มอื่นๆ ได้

4. ได้แนวทางในการจัดกิจกรรมการเล่านิทานสำหรับครู และผู้เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาความสามารถทางด้านภาษาที่สอง สำหรับเด็กวัยอนุบาลและระดับชั้นอื่นๆ ต่อไป